

MARI POEȚI PALESTINIENI

*

MAHMOUD DARWISH
ANTOLOGIE LIRICĂ

Traducere din limba arabă, antologare,
cuvânt înainte și note:

Dumitru Chican

CUPRINS

Mahmoud Darwish – un călător pe drumurile întoarcerii	9
Din volumul “Frunze de măslin”	15
Un cântec oarecare	16
Despre om.....	17
Speranță	18
Moartea în pădure	19
Triptic. Imagini.....	20
Scrisoare din exil.....	22
Despre rezistență	25
Să nu spui... ..	26
Cuvântul	27
Carte de identitate.....	28
Din volumul “Îndrăgostitul din Palestina”	31
Îndrăgostitul din Palestina	32
Și așa a vorbit cântărețul... ..	35
Mamei	37
Însemn de sclav.....	38
Așteptându-i pe cei ce se întorc.....	39
Ploaie.....	40
Sfidare	42
Invitație la memorie	43
Imnuri	44
Din volumul “La capătul nopții”	49
Răstignitul poem de iubire	50
Dicționarul și floarea	52
Dialog în octombrie.....	54
Moartea, pe gratis.....	55
O zi.....	56
Din ciclul “Cântece de țară”	58
Din volumul “Păsările mor în Galileea”	61
Frescă	62
Ploaie ușoară, într-o toamnă prea veche	64

...Și păsările mor în Galileea.....	66
A scrie cu tăciuni	68
Oglinzi încetoșate	69
Psalmul cincizeci și unu după	71
Din volumul “Iubita s-a trezit din somn”	73
A scrie la lumina puștii	74
Jurnalul unei răni palestiniene	80
Din volumul “Soldatul care visează crini albi”	84
Soldatul care visează crini albi	85
Din volumul “Asediată, lauda mării’	89
De-ar fi de piatră, pruncul.....	90
Melodie gitană.....	92
Meditații fugare într-un oraș foarte vechi și tot atât de frumos	94
Și zboară porumbeii, și porumbei coboară... ..	100
Încă un an... numai unul	105
Din volumul “E cântecul, cântecul”	108
Ieșirea din noi	109
Coborâre la mare	112
Aceasta-i toată toamna mea	119
Eu, îndrăgostit fără noroc.....	122
La porțile poveștii	124
La capătul lucrurilor	126
Fantezie la fluier	129
Din volumul “Un trandafir mai puțin”	131
Voi merge pe drumul acesta	132
Drumul nu s-a sfârșit.....	133
Sunt de aici	135
Pământul nu ne mai încapă.....	136
Rătăcim, ca toți oamenii.....	137
Am multe de spus	138
Dreptul la iubirea de toamnă	139
Când martirii se duc la culcare.....	140
Jefuitori de morminte	142
Nu departe de zidul vechi... ..	143

Eu sunt Iosif, o, tată !.....	144
Din volumul “Eu văd numai ce vreau”	146
Catrene.....	147
O frază muzicală.....	149
Din volumul “Unsprezece planete”	151
Unsprezece planete la marginea peisajului andaluz	152
Dincolo de cer, cerul meu.....	154
În ultima seară, pe această hârtie sau frunză.....	156
Pe caldarâm mă voi așeza într-o zi.....	157
Îl vom alege pe Sofocle	159
Iarnă cu Rita	162
Adevărul cu două fețe, când zăpada e neagră.....	165
Din volumul “De ce-ai lăsat calul singur”	167
Îmi văd fantoma venind din depărtări	168
Cu norul în palmă – icoane din cristalul pământului ...	171
Inocenții săteni	174
Veșnicia tamarindului.....	176
Și trenul a trecut în goană.....	179
Piepteni de fildeș	181
La vorbitor, cu mine însumi	183
Când vom sfârși?	185
O noapte care se revarsă din trup.....	187
Din volumul “Patul străinei”	190
Ne-a lipsit un prezent.....	191
Cer coborât. Există, undeva, o iubire	195
Venea un nor dinspre Sodoma.....	197
Sonată	199
Nici mai puțin, nici mai mult.....	200
Ocupații gospodărești.....	203
Secetă.....	205
O mască pentru Majnun Layla.....	206
Colierul porumbiței damasciene.....	208
Din volumul “Nu te scuza pentru faptele tale”	213
Înțelepciunea condamnatului la moarte	214
Pentru că am fost cel din urmă	216

Nu te scuza pentru faptele tale	217
Nici un stindard nu flutură în vânt.....	218
Țara aceasta a noastră	220
Și noi avem o țară.....	221
Nimic altceva, doar lumină	222
Aceasta e uitarea	223
Nimic nu-mi place	224
Din volumul “Ca floarea de migdal și chiar mai mult”	225
Când îndelug privești la trandafir	226
Mergând pe stradă.....	227
Citind ziarul, la cafenea.....	228
Vid unanim	230
Iată, cuvintele flutură	231
Din volumul “Urma fluturului”	232
Muște verzi	233
Ca un poem în proză	234
Nero	235
Pădurea	236
Amăgire	237
Vuietul tăcerii	238
Pe inima mea am mers.....	239
Dacă vrem.....	240
Perfecțiune	242
Urne goale.....	243
Pământ îngust.....	244
Viața, până la ultima picătură	246
Din volumul “Nu vreau să se sfârșească poemul acesta” ..	247
Aici și acum.....	248
Scenariu de-a gata.....	252
Nu vreau să se sfârșească poemul acesta.....	255

Un cântec oarecare

Mierea buzelor tale,
Măinile tale, pocal de ambrozie
Pentru alții

*

Umbra răcoritoare a casei,
Coaja reavănă a stejarului
Pentru alții,
Mătasea pieptului tău, floarea de margaretă,
Bobul de rouă.
Somptuoase podoabe
Doar pentru alții.

*

Și eu, somnolent pe zidurile tale – cenușă
Setea nisipului sunt,
Focul în vatră, care încă mai arde
Cine ți-a zăvorât porțile, în afară de mine,
Care tiran și care necredincios?
Îți voi bea, însetat, razele tale de miere
Care se topesc în pocalele altora
O, palmierul meu drag,
Sărutare de iasomie!

Despre om

Buzele vorbitoare i le-au legat în lanțuri,
Măinile i le-au legat de piatra mormântului
Și l-au numit ucigaș

*

Hrana de la gură i-au luat, și vestmintele și armanele
mirosind
A grâu copt
În temnița morților a fost părăsit
Și l-au botezat hoț

L-au alungat din toate limanele
Despărțindu-l de fecioara iubită
Și i-au strigat răgușiți:
Veneticule!

*

Trecător este întunericul nopții
Vremelnică este toată orbirea nopților noastre
Celulele temnițelor,
Zornăitul lanțurilor, scrâșnetele cătușelor
Toate sunt sortite pieirii
Nero e mort, numai Roma e veșnică
Boabele spicului pot să fie putrezite de ploi
Alte spice vor răsări din dărnicia ogorului.

Speranță

A mai rămas o urmă de miere în căușele voastre:
Alungați muștele și bondarii,
Apărați-vă miera!

Mai se coc ciorchinii în vie:
Alungați departe vulpile și hienele
Ia seama, vierule
La coacerea strugurilor!

A mai rămas aer de respirat în cocioabele voastre:
Puneți stavile în calea vânturilor uscate,
Luați aminte la zbenguiala pruncilor voștri
Zăvorâți-vă ușile în fața vântului venit dinspre suduri

Mai curge sânge în adâncul inimii voastre:
Nu-l risipiți atâta vreme cât sunteți mame și tați,
Cât fătul nu s-a împlinit încă
În măruntaiele și-n simțirile voastre

Mai arde jeratecul în vetrele voastre
Amintirea cafelei fierbinți este vie
Incendiul așteaptă în sămânța de jar.

Moartea în pădure

Dormi!

Chiar și ochiul lui Dumnezeu s-a închis și nu ne mai vede

Dorm și stolurile de mierle, doarme și drumul

Treisprezece stele veghează

Potecile sortii și coclaurii speranțelor noastre

Nimicul este stăpân peste lume

Fetița din poveste s-a rătăcit,

Nimic nu mai tulbură mușenia gândului...

O rană abia văzută pe trupul rănitului mort

S-a prefăcut în istorie... Răsuflarea ogorului

Sugrumată de spirite rele

Numai uneltele cioclilor au rămas

Și pe ramura ofilită a măslinului sacru

A încremenit o lacrimă de lumină

N-avem trebuință de orații funebre și bocete -

Vaierul morții este mai puternic decât

Toate surlele și chimvalele. Dormi,

Căci și ochiul lui Dumnezeu s-a închis și nu ne mai vede

Cântecele de mierlă, pansamentele rănilor, toate

S-au preschimbat în buchete de flori ofilite

Numai ochiul fratelui neștiut mai veghează

Dincolo de bastioanele pâclei,

Dincolo de zidurile singurătații

Și mâinile lui au rămas încleștate

În țărâna nașterii strămoșești

În pofida furtunilor.

Tryptic. Imagini

1

Așa a fost luna, rece, de când se știe,
De când ne-am întrupat din lumina ei
Lună, cu tristețe încrustată pe frunte
Brazde, adânci, pâraie adânci.
Lângă împrejmuirea de la marginea satului
O pisică, nedumerită de tristețile Lunii
Își caută adăpost.

2

Ochii iubitei așa au fost încă din prima clipă a
întâlnirii
Priviri încărcate de nori verticali
Focul pe buzele care, noapte de noapte,
Recită poezie născută din vis
Cerându-mi răsplată
Un vers.

3

După cum îi era obiceiul,
Tata a fost în toată vremea încovoiat sub poveri
Alergând după umbra lipiei, pe toate potecile,
Războindu-se, întru aflarea lipiei neaflate,
Cu vulpii din stepă
Și mai făcând un copil, între timp,
Mai mușcând din țărână,
Mai stând la sfat cu stelele cerului.
Fratele mic și-a sfâșiat straietele de pe trup

Fiind răsplătit cu o bătaie blândă precum dojana
Sora mare și-a cumpărat, în taină, o pereche de ciorapi
Și toți ai casei au început să ceară ceva.
Iar tata, după cum îi era obiceiul
A continuat să-și răsucească mustățile,
Să mai aducă pe lume un prunc
Mușcând din seva țărâniei,
Stând la sfat cu stelele cerului.

Scrisoare din exil

Bună pace și sărutări, mai întâi,
Încă nu am nimic să vă spun
De unde să încep și unde să termin?
Roata vremii se rotește de una singură,
Și toate ale surghiunului se găsesc din belșug
Lipia scorojită, caietul cu însemnări despre roata neoprită
A Timpului,
De unde să încep
Când tot ce s-a spus și se vor mai spune și mâine
Nu încapă nici în căușul palmei
Toate sunt la fel, zi de zi,
Nici un surghiunit nu se mai întoarce acasă,
Ploaia a uitat de mult să se plouă
Penele nu mai cresc pe aripile păsărilor rătăcite, și ele,
Bună pace și îmbrățișări, și apoi

I-am spus poștașului să vă anunțe că totul e bine
Păsării i-am șoptit să vă spună, dacă va fi să ajungă la voi,
Că totul e cât se poate de bine
Eu sunt bine,
Sunt bine,
Ochii încă mă mai slujesc
Luna tot pe aceeași parte de cer răsare
Haina mea veche, pe care o știți, încă nu s-a destrămat
peste tot,
Ci numai la poale și pe la mâneci
Am cusut-o și acuma e bine
Iar eu, am împlinit douăzeci de ani, îți închipui,

Sunt ca și tânăr, pot să zic, dragă mamă
Uneori muncesc împreună cu ceilalți, la căratul poverilor,
Alteori, la o cârciumă,
Spăl vasele, ori aduc la masă ibricele cu cafea
Și mușterii sunt mulțumiți
Așa că sunt bine, cum vă spuneam,
Am douăzeci de ani împliniți și arăt
De parcă aș fi tânăr, se poate spune
Dragă mamă, am început să fumez, pe ascuns
Trag cu ochiul, cum se face, la fetele singure, o, ce frumoase
Sunt fetele singure!
Și cât de amară e viața, dacă puteți înțelege.
La ce mai folosește viața aceasta a omului,
Dacă noapte de noapte te culci și te scoli nemâncat?
Voi, acasă, mai aveți faină pentru lipie, mamă?
În rest, sunt bine, sunt bine.

La difuzor ni se cântă imnul refugiaților
Și toți aceștia răspund într-o singură voce: E bine!
Nimenea nu e trist, nimeni nu e bolnav... Suntem bine.

Și tata? Tot cu obiceiul lui, tot îl mai pomenește pe Dumnezeu
Toată ziua și în tot ceasul?
Copiii?... Ograda?... Măslinul?... Și frații?

.....

O, mamă, pentru cine scriu eu atâtea cuvinte
Și ce poștaș va ajunge cu ele până la voi
Am învățat să privesc dunga zării,
Pământul și marea. Am învățat să privesc înainte
Voi, mamă și tată și frați și prieteni

Poate că mai trăiți, poate nu mai sunteți
Sau sunteți, asemenea mie, niște oameni fără adresă
Ce preț mai poate să aibă omul înainte să moară?
Omul lipsit de nădejdie, omul rămas fără țară
Fără un steag ridicat deasupra acesteia
Ca bărbăția în iarnă a pomului,
Fără toate acestea
Care mai este, mamă, noima omului?

Despre rezistență

1

Dacă măslinul și-ar aduce aminte de vremea sâmburelui
Uleiul fructelor s-ar preface în lacrimi
Cel puțin în chipul acesta a grăit înțelepciunea bătrânilor
Dacă din carnea și oasele noastre am face scuturi
De împotrivire la vrăjmășia pământului
De mai lesnicioasă trecere prin împotrivirile vântului
Vom smulge, din rădăcini, cu lăncile noastre
Spinii și povara tristeților
Până când ne vom purta umilița, rușinea și crucea?
Când ne vom mișca spre răscrucea unde drumurile se despart?

2

Ne iubim cu patimă trandafirul
Dar mai drag ne este lanul și grâul
E plăcută mirozna de floare
Dar mai neîntinate sunt spicele sunătoare
Apărați-vă, dar, spicele de încrâncenarea furtunii
Cu piepturile voastre arse de soare
Și prefăcute în ziduri înalte de apărare
Ca pe un hanger strângeți tulpina spicului în pumn
Fiți fellahi, fiți pământ, fiți răscoală
Aceste trei temelii nu sunt sortite să piară
Ucise de nedreptate, de împilare, de boală.